

Nr 21.

Godkänd av första kammaren den 22 februari 1919.
Godkänd av andra kammaren den 22 februari 1919.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.
(Bankoutskottets utlåtande nr 8.)

Till Konungen.

I en till riksdagen avlåten, den 31 nästlidna januari dagtecknad proposition nr 50, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen antaga här nedan intagna

Förslag

till

Lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

Häriigenom förordnas som följer:

Om sådant med hänsyn till utomordentliga, av krig föranledda förhållanden provas oundgängligen nödigt, må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret,

ej mindre för viss tid fritaga riksbanken från den enligt 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas,

än även förklara, att bestämmelsen i § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 om rätt för en var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt, under viss tid icke skall äga tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1919 och gäller till den 1 mars 1920. Av Konungen jämlikt denna lag meddelad bestämmelse må ej äga tillämpning längre än till sistnämnda dag.

Såsom skäl för den nu föreslagna åtgärden framhålla fullmäktige i riksbanken, att de förhållanden, som föranledde nu gällande lags utfärdande, visserligen numera i många avseenden väsentligt förändrats, men att kursställningen på den internationella valutamarknaden fortfarande vore sådan, att svenska kronor stode väsentligen högre i värde än flertalet övriga valutor. Så länge detta vore fallet, kunde eventuell guldexport från andra länder väntas komma att i första hand bliva dirigerad till Sverige. Det vore därför, enligt fullmäktiges mening, föga välbetänkt att — så oviss, som även den närmaste framtiden för närvarande tedde sig — avskaffa det skydd, som lagen av den 22 februari 1918 innebure.

Även riksdagen anser den politiska ställningen och de ekonomiska förhållandena i världen ännu vara så ovissa, att de på framställning av fullmäktige nu föreslagna bestämmelserna om förnyad rätt för Eders Kungl. Maj:t att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket av lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av 9 § i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 av riksdagen bifallits.

Riksdagen vill dock tillika framhålla, att riksdagen härmed icke velat uttala sig för att riksbanken under nuvarande förhållanden borde i allmänhet undvika att övertaga guld. Under det senaste året har sedelcirkulationen så stigit, att guldkassan numera utgör en mindre procent av sedelstocken än tidigare. Åren 1910—1917 uppgick sålunda riksbankens metalliska kassa i förhållande till sedelcirkulationen i medeltal för

år 1910 till 43.79 procent	år 1914 till 42.81 procent
» 1911 » 43.42 »	» 1915 » 40.17 »
» 1912 » 46.21 »	» 1916 » 49.57 »
» 1913 » 48.78 »	» 1917 » 45.53 »

Detta förhållande utgjorde år 1918 endast 39.89 procent, varvid dessutom är att märka, att proportionen under månaderna juli—december var 37.59 procent. Den 1 februari 1919 var guldkassan 279,774,882 kronor och sedelcirkulationen 730,369,162 kronor samt förhållandet dem emellan således 38.31 procent.

En förbättring av denna proportion synes riksdagen eftersträfvansvärd, och i detta avseende torde de nuvarande kursförhållandena endast vara till fördel. Skulle den svenska kronan sjunka under guldpariteten, komme det sannolikt att bliva svårare och förenat med större kostnader att indraga guld från utlandet.

I följd av den ökade sedelcirkulationen har det visat sig nödvändigt att höja den riksbanken utöver den metalliska kassan medgivna sedelutgivningsrätten. En större guldkassa medför en ökning av sedelutgivningsrätten och den nu medgivna tillfälligt förhöjda sedelutgivningsrätten skulle möjligen i viss mån därigenom kunna undvikas. Även med hänsyn härtill synes det därför riksdagen önskvärt, att, om förhållandena så medgiva, riksbankens metalliska kassa ökas, så mycket hellre som bankens innehav av utländska valutor synes vara väl stort i förhållande till guldkassan.

Men även om en ökning av guldkassan sålunda synes önskvärd, utgör detta dock icke något skäl för avslag å den föreliggande propositionen, ty möjligheten av att riksbanken i så fall skulle kunna komma att tvingas övertaga för mycket guld och sedelcirkulationen därigenom endast ytterligare stegras är icke utesluten. Fullmäktige böra därför beredas utväg att kunna skydda riksbanken mot en sådan eventualitet.

På grund av vad sålunda förekommit har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 22 februari 1919.

Med undersåttlig vördnad.